

Катя Бъклова

„СУБТРОПИЧНИ БРЕГОВЕ“ В „ТЮТЮН“ (ЗА ЕДИН СЛУЧАЙ НА ИНТЕРТЕКСТУАЛНОСТ В ТВОРЧЕСТВОТО НА ДИМИТЪР ДИМОВ)

Пътеписът „Субтропични брегове“ е като че ли най-непопулярната творба на Димитър Димов. И това има свои обяснения, които касаят както самият жанр (пътеписът рядко се радва на широка популярност, изключенията само потвърждават правилото), така и на темата, а и на времето, през което е създаден. Появява се през септември 1942 г. в няколко последователни броя на в. „Мир“. Т. е. „Осъдени души“ и „Тютюн“ - върховите постижения, донесли славата на романиста Димов, предстоят. И те много лесно ще осъдят на забравя предхождащите ги повествователни опити. От друга страна, едва ли може да се очаква, че един пътепис за спорната българска земя – Беломорието, ще привлече благосклонното внимание на критика и читатели в политическата ситуация у нас след 1944 г. („Субтропични брегове“ влиза в събрани съчинения на Димов през 1966 г. със съкращения).

И така, докато „испанските пътеписи“ на Димов се приемат като допълнение към неговата голяма тема „Испания“, то „Субтропични брегове“ остава в творчеството му самотен като тема, като идейни и емоционални внушения. Но така ли е наистина?

Без да представлява някакво откритие в жанра – това е поредното описание-изображение в хронологичен ред на видяно, преживяно, почувствано между едно отпътуване и едно завръщане – днес този пътепис за гр. Кавала и о. Тасос е интересен в няколко посоки. Първо – заради темата „художникът Димов и природата“ (която изисква специално внимание и не е предмет на тези редове). Второ – като един от подстъпите към сложната и противоречива личност на човека и гражданина Димов, раздиран между жаждата по вътрешна хармония и първичност на сетивата и трагичното осъзнаване на невъзможността те да бъдат постигнати. И трето, което тук ни интересува – като един от случаите на интертекстуална връзка в Димовото творчество. Прехвърлянето на героич. настроения, теми от една негова творба в друга и тяхното обогатяване е отбелязано от всички изследователи. Тук ще стане дума за един конкретен случай на интертекстуалност между